

Ismeretterjesztés Budapesten - Joe Viera előadásában

Pernye András előadássorozata a Magyar Rádióban kb. 1963-tól 1968-ig alapvető jazzélményekkel ajándékozta meg korosztályomat. Mindazok, akiknek sikerült a grandiózus, 277 előadásból álló sorozat adásait fegyelemmel kíséreni, megállapíthatták, hogy Pernye András a maga tudásanyagát a legmagasabb színvonalon és ugyanakkor közérthetően adta át hallgatóinak. Azóta is hiányoljuk a magyar jazzéletben a hasonlóan magas színvonalú és enciklopédikus jellegű sorozatot.

Tudomásom szerint sem a Magyar Rádió, sem a TIT -- amely annak idején sorozatban adta Pernye András előadásait -- sem más intézmény nem vállalkozik hasonló jellegű sorozatra. Pedig érdeklődő van bőven. Példa rá a veszprémi, nagykanizsai és más vidéki jazzklubok, ahol a törzsközönség mohón várja az előadókat, és számtalan, az előadásra vonatkozó kérdéssel bombázzák őket.

Tudomásul kellene venniük végre a szélesebb körű népműveléssel foglalkozóknak is, hogy egy általában igen magas színvonalú műfajról van szó, amely nemhogy megérdemli a támogatást, de egyenesen kell, hogy támogatást kapjon! Felnő egy új nemzedék, amelynek csak halvány fogalmai vannak a jazzmuzsikáról. Jó, ha baráti körben akad egy-két, jazzügyekben járatosabb, tapasztaltabb személy, aki némi támponttal tud szolgálni az érdeklődők számára. Ezek azonban nem vállalhatják - már a jazzben való képzetlenségük miatt sem (egyebekről most nem beszélek) - magukra a népművelők feladatát. És főleg nem pótolhatják Pernye András. Szükség lenne egy olyan sorozatra, amelyet annak idején Pernye András tartott. Mert lehetetlen, hogy Kodály hazájában egy ilyen jelentős zenei műfajjal csak esetlegesen ismerkedhessen meg az érdeklődő.

1975. november 19. és 25. között Joe Viera, az Európai Jazz Federáció Oktatási Központjának igazgatója a Magyar Zeneművészek Szövetsége Jazzszakosztályának meghívására olyan jellegű előadássorozatot tartott, amelynek egyes részei Pernye András legjobb előadásrészleteire emlékeztettek és akaratlanul is felvetették bennem a fent vázolt problémát.

Joe Viera összesen 13 előadást tartott Budapesten. Hat alkalommal egyenként másfél-két óras előadásban az improvizáció kérdéskomplexumát járta körül. Szuggesztív előadasmódja, a zenei illusztrációk (Louis Armstrong, Dizzy Gillespie, Charlie Parker, John Coltrane, Bill Evans, Albet Mangelsdorff és mások felvételei), a felvázolt kottapéldák mind jól szolgálták a közös célt: mind a szakmai, mind a kevésbé értő, nem kimondottan szakmai közönséget az improvizáció és egyáltalában a stílusok, a ritmikai és még sok egyéb kérdés tekintetében eligazodni.

Joe Viera arról is gondoskodott, hogy a bemutatott példák kottaanyaga külön is rendelkezésre álljon. Mind ezt, mind pedig a zenei illusztrációkat a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola Jazztanszaka rendelkezésére bocsátotta. Egy hallgató az előadásokat magnószalagra rögzítette. Így az igen értékes anyag a későbbiek során ismét komplexen felhasználható.

Viera öt alkalommal egyenként mintegy másfél órában a Jazztanszak fúvósaival, elsősorban a szaxofonosokkal foglalkozott. Lapról olvasást, együttesjátékot és improvizációt tanított a fiataloknak. A Jazztanszak tanárainak módszerétől eltérő módszerrel dolgozó Vierával nagy örömmel gyakoroltak a fiatal generáció tagjai.

A Magyar Zeneművészek Szövetségében két alkalommal az európai jazzélet és jazzoktatás kérdéseivel foglalkozott Joe Viera. Itt is - akárcsak az improvizáció kurzuson - élénk érdeklődés kísérte előadását és a megjelent szakemberek sok kérdést intéztek hozzá, vitába szálltak vele.

Joe Viera budapesti tartózkodását felhasználta arra is, hogy behatóbban megismerkedjen a magyar jazzérettel. Felkereste a Petőfi Sándor utcában működő Építők Klubjának Jazzklubját, ahol meghallgatta Vukán György együttesét és Bontovics Katalin énekesnőt. Utóbbiról különösen elismerően nyilatkozott.

Egy másik este meghallgatta Gallusz György és Beamter Jenő közös koncertjét a Zeneakadémia Kistermében és ellátogatott az Interbrass együttes Marcibányi téri klubjába. Itt különösen az együttes bluesjátékát dicsérte.

Joe Viera nemcsak zenészekkel hanem szakemberekkel is kapcsolatot teremtett. Így többel között nagy érdeklődéssel tanulmányozta Csányi Attila egyedülálló, magyar jazz-muzsikuskok zenéjét tartalmazó normál-lemezgyűjteményét. Ezekből egy tekeres magnószalagnyi felvételt is készített. Ezt illusztrációnak vitte magával Hannoverbe, ahol tanít. De felhasználja a tekereset most készülő könyvében is, amelyet az európai jazzről ír. Kijelentette, hogy a magyar jazzmuzsikuskok produkciói semmiben sem maradnak le az ugyanabban az időben Európa más részein működött jazzmuzsikuskok produkcióitól.

Viera egyike az európai jazzkönyvkiadás motorjainak. Szoros kapcsolatban áll a Bécsi Universal Kiadóval: szerkesztője a "Reihe Jazz" című szériának, amely pedagógiailag és tudományosan megalapozott formában foglalkozik a jazz elemivel, játéktechnikájával. A szerzők nemzetközileg elismert jazz-zenészek, akiknek a jazzben már sokéves tapasztalatuk van. Európában ehhez hasonló sorozat eddig még nem volt. A "Reihe Jazz" legutóbb megjelent kötetét Joe Viera a free jazzről, erről a sokat vitatott jazzstílusról írta.

Joe Viera november 24-én Szegeden a JATE Klubban, 25-én Budapesten a Fővárosi Művelődési Házban tenorszaxofonosként is bemutatkozott. Ezek voltak tulajdonképpen az igazi találkozásai a magyar közönséggel. Mindkét koncerten a Kőszegi Rhythm & Brass együttesrel lépett fel, amely ma Magyarország jazzsupergroupja. Az együttesben Sipos Endre elektromos trombitán, basszusgitáron és ütőhangszereken, Németh János elektromos tenorszaxofonon, fuvolán és ütőhangszereken, Babos Gyula elektromos gitáron és ütőhangszereken, Kőszegi Imre dobon és kongán, Dely István kongán, bongódobon és más ütőhangszereken játszott. A műsorban Gary Bartz, Billy Cobham, Chuck Mangione, Keith Jarrett és Kőszegi Imre kompozíciói foglalták el a fő helyet. Ennek megfelelően elsősorban afro-rockot hallottunk az együttestől. Joe Viera jól illeszkedett be az együttesbe. Igazi énjét azonban a "Body and Soul"-ban és Gillespie világslágerében, a "Tunéziai éj"-ben találta meg. "Budapesti Blues" címmel egy új Joe Viera kompozíció is elhangzott a műsorban. A legnagyobb sikert kétségkívül Kőszegi és Dely közös kompozíciója, a "Bahiára emlékezve" aratta. Ebben a számban valamennyi zenész ütőhangszereken játszott és igencsak parázs hangulatot teremtettek. Befejezésül Charles Lloyd "Sombbrero"-ját adta elő az együttes.

Mindent összevetve úgy érzem, hogy kölcsönösen sokat profitálhattunk a megismerkedésből. Reméljük, hogy a Magyar Zeneművészek Szövetsége Jazzszakosztálya csak indulásnak tekinti Joe Viera előadássorozatát és hamarosan újabb neves jazzszakemberek meghívásával kedveskedik a magyar jazzbarátoknak.

1975. december 1.

*Kézirat a Magyar Zeneművészek Szövetsége Jazzszakosztálya
Jazz című tájékoztatója részére. Nem került publikálásra.*

Egy rövid részlete megjelent

SGG Magyar jazztörténet. MJKT, Bp., 1999. kötetében, p.88

Első nyomtatott komplett megjelenés.